

## Tisková zpráva

### Zpráva ochránce o šetření postupu Psychiatrické léčebny Praha-Bohnice

Dne 28. 8. 2006 vydala zástupkyně veřejného ochránce práv Anna Šabatová zprávu o šetření podnětu paní Jaroslavy Musilové, která se na ochránce obrátila s podnětem směřujícím proti Psychiatrické léčebně Praha-Bohnice, kde dne 14. dubna 2006 zemřela její dcera Věra Musilová v síťovém lůžku. Vzhledem k působnosti veřejného ochránce práv se mohla zabývat pouze podmínkami hospitalizace Věry Musilové v psychiatrické léčebně a jednáním zaměstnanců léčebny s její matkou a nikoliv, zda lékaři postupovali při léčbě pacientky z medicínského hlediska správně a jestli jejímu úmrtí mohli zabránit.

Ve své zprávě zástupkyně veřejného ochránce práv dospěla k závěru, že Psychiatrická léčebna Praha-Bohnice se v průběhu hospitalizace Věry Musilové dopustila několika pochybení, jejichž podstatná část byla zapříčiněna špatnou komunikací s matkou pacientky, jež byla současně její opatrovnicí.

Zástupkyně veřejného ochránce léčebně vytkla, že personál léčebny matce neposkytoval dostatečné informace a poučení o zdravotním stavu její dcery, zejména o účelu a cílech zvoleného způsobu léčby a nevysvětlil důvod použití omezovacích prostředků.

Personál léčebny také pochybil tím, že i komunikací s matkou, která o Věru třicet let osobně pečovala, nezjišťoval příčiny rapidního zhoršení stavu pacientky po přeložení na oddělení 16 a neusiloval o uspokojivé řešení nikoliv pouze v rovině tlumících a omezujících prostředků.

Zástupkyně veřejného ochránce práv rovněž zjistila, že Věra Musilová byla do síťového lůžka umisťována na delší dobu než byla nezbytně nutná, a to prakticky každý den (s přestávkami a vyváděním na toaletu), v některých případech i po zklidnění. Uvedený postup zhodnotila jako nepochopení účelu síťového lůžka jako mimořádného prostředku sloužícího ke zklidnění akutních stavů a naopak k jeho záměně za obvyklý léčebný postup.

Zpráva byla odeslána matce, jejímu právnímu zástupci a MUDr. Ivanu Davidovi, řediteli psychiatrické léčebny, který má 30 dní na vyjádření k jejímu obsahu a ke sdělení, jaká opatření k nápravě přijal.

V Brně dne 31. srpna 2005

Mgr. A n n a Š a b a t o v á  
zástupkyně veřejného ochránce práv

## Vyjádření ředitele PL Bohnice k Tiskové zprávě:

„Zpráva ochránce o šetření postupu Psychiatrické léčebny Praha-Bohnice“  
zveřejněná na internetové stránce [www.ochrance.cz/dokumenty/dokument.php?doc=500](http://www.ochrance.cz/dokumenty/dokument.php?doc=500) dne 31. 8. 2006 v 11.00

**Především je třeba konstatovat, že označení zprávy je matoucí, protože uvedený text není onou zprávou o které referuje, ale jen tiskovou zprávou o této zprávě. Celá zpráva má 24 stran a nese název „Zpráva ve věci paní Jaroslavy Musilové“. O ní však Mgr. Šabatová v rozhlasovém vysílání ČR1 31. 8. 2006 v 12.08 prohlásila, že jde o „průběžnou zprávu“, ačkoli tak nikde není označena.**

K celé čtyřicetistránkové zprávě se vyjádřím velmi podrobně a to během několika dní. Vyjádření k tiskové zprávě i ostatních reakcí bych se byl zdržel, pokud by paní Mgr. Šabatová svým postupem vedoucím ke zveřejnění její zprávy neumožnila rozpoutání mediálních útoků proti PL Bohnice a do zaslání mojí odpovědi na zprávu se zdržela veřejných komentářů, tak jak to předpokládá Zákon o veřejném ochránci práv. Sporné věci tedy nebylo umožněno v klidu ve věcné diskusi řešit. Zde se vyjadřuji jen k výše citované tiskové zprávě.

Hned v první větě je zásadní nepravda. **Věra Musilová nezemřela v síťovém lůžku.** Toto tvrzení zřejmě má působit dojmem, že když ihned pozřela výkal, který právě vykálela a začala se jím dusit, nechali jsme pacientku bez pomoci. Opak je pravdou. Zdravotní sestra, která jí v tom okamžiku pozorovala se okamžitě snažila zabránit pozření výkalu a bezodkladně přivolala pomoc a byla zahájena resuscitace, která vzhledem k fyzikálním vlastnostem pozřené hmoty byla veškerá snaha neúspěšná.

V následující větě se konstatuje, že veřejný ochránce práv nemá takovou působnost, aby se mohl zabývat medicínskými otázkami. Ve své zprávě se však paní Mgr. Šabatová medicínskými otázkami stále zabývá a ze svého hodnocení vyvozuje závěry které dosvědčují nepochopení pojmů a vztahů. Závěry o „pochybeních“ se opírají o naprosto zásadní nepochopení medicínských otázek a organizace zdravotní péče.

Pominutelným detailem je, že paní Mgr. Šabatová užívá jiného než oficiálního názvu Psychiatrické léčebny Bohnice.

Paní Mgr. Šabatová dále tvrdí, že PL Bohnice se dopustila „několika pochybení, jejichž podstatná část byla zapříčiněna špatnou komunikací s matkou pacientky“. Je evidentní, že na komunikaci musí být nejméně dva. Nelze doložit jediný případ, kdy by se pracovník léčebny vyhýbal komunikaci s paní Jaroslavou Musilovou. Nemůžeme však zaručit, že poskytnuté informace paní Musilová správně pochopila. Pojem „pochybení“ není nijak právně definován a je tedy zcela vágní, chápaný subjektivně. Totéž platí o pojmu „špatná komunikace“. Někomu se jistá komunikace může jevit jako špatná, chudá, bezobsažná, někomu jinému jako dobrá, bohatá a obsahující všechny relevantní informace. Použité vyjádření je literární a nelze je objektivně obhájit ani vyvrátit. (Viz dále)

Zástupkyně veřejného ochránce práv léčebně vytkla, že personál léčebny matce neposkytoval „dostatečné informace a poučení o zdravotním stavu její dcery“, „zejména o účelu a cílech zvoleného způsobu léčby a nevysvětlil důvod použití omezovacích prostředků“. Čím chce paní Mgr. Šabatová měřit „dostatečnost“ informace? Která důležitá informace paní Musilové chyběla? (Tak důležitá, aby její sdělení mohlo cokoli změnit na situaci její dcery.) Toto „pochybení“ tedy může konstatovat kdykoli. Matka pacientky naprosto evidentně nemohla od dětství pacientky nevědět, jaký je její stav. Její stav se postupně jen velmi pozvolna zhoršoval. Jaký významný údaj o zdravotním stavu její dcery mělo být opakovaně dodáván i při 11. hospitalizaci? Pacientka nebyla „léčena“ v tom smyslu, jak si paní Mgr. Šabatová mylně představuje. Netrpěla totiž žádnou léčitelnou duševní nemocí. Medikace pacientky měla za cíl mírnit její agresivitu a motorickou nevladatelnost jíž ohrožovala sebe i okolí (porucha chování nakonec vedla k její smrti) a byla tedy jen „omezovacím prostředkem“. Tento chemický omezovací prostředek však nestačil ani při vysokých dávkách a proto bylo nutno použít omezovací prostředky mechanické. Důvod použití těchto prostředků byl celá léta stále stejný. V takových případech je sdělování bezprostředního důvodu, například že právě pomazává stěny ložnice výkaly, bere ostatním pacientům jídlo nebo trhá a polyká prostěradlo, nemá naprosto žádnou cenu, nanejvýš může být pro matku traumatizující.

Paní Mgr. Šabatová dále vytýká personálu, že „nezjišťoval příčiny rapidního zhoršení pacientky po přeložení na oddělení 16“. Toto „zhoršení“ však prokazatelně nenastalo, nebylo tedy co zjišťovat. Z dokumentace je zcela jasné, že se chovala stejně na pavilonu 27 i na pavilonu 16. Je pravda, že matka byla s překladem nespokojena. Pavilon 16 je ještě ošklivější než pavilon 27, marně žádáme o dotace na rekonstrukce.

Personál prý „neusiloval o uspokojivé řešení nikoliv pouze v rovině tlumících a omezujících prostředků“. To je další nekvalifikované vyjádření k medicínskému problému. Lze se jen dohadovat, co je míněno „uspokojivým řešením“. To není jasné ani z podrobné zprávy. Hlubokou mentální retardaci „uspokojivě řešit“ nelze.

Dále je namítáno, že pacientka byla do síťového lůžka umísťována na delší dobu než byla nezbytně nutná. Je nutno si uvědomit, že mimo síťové lůžko byla pacientka neklidná (pojem zahrnuje i agresivitu a nevhodné interakce s pacienty, ničení věcí atd., atd.) stále a to i při vysokých dávkách léků jako chemického omezovacího prostředku. Proto bývala v síťovém lůžku často a dlouho, ale nikoli stále. Úhrady od pojišťoven neumožňují najímat personál, který by neklidného pacienta trvale držel. I to by ovšem bylo „omezení“. Jestliže byla pacientka „zklidněna“, jistě nebyl důvod tento příznivý stav zrušit jejím vypuštěním mezi ostatní pacienty, jimž by trhala košile, brala jídlo, znečišťovala je atd. Jestli tedy někdo nepochopil účel síťového lůžka, byla to paní Mgr. Šabatová, neboť trvale neklidní pacienti jsou trvale „akutní“. Ke zklidnění pacientů stačí obvykle nízká dávka vhodného psychofarmaka, u některých však nestačí ani vysoká, výjimečně je „neklid“ trvalý. Není možné, aby se nezdravotník autoritativně vyjadřoval k tomu, jaký „léčebný postup“ je obvyklý a pojmem „obvyklý“ rozuměl „správný“, neboť masivní a prakticky trvalý neklid je mezi pacienty psychiatrických léčeben ze statistického neobvyklý, takže i jeho omezení musí být prováděno statisticky „neobvyklými“ prostředky. Tlumení neklidu je symptomatické, neléčí

duševní poruchu a proto není v pravém slova smyslu „léčebným postupem“.

MUDr. Ivan David, CSc.

### **Prohlášení sboru primářů Psychiatrické léčebny Bohnice**

Sbor primářů Psychiatrické léčebny Bohnice se ostře ohrazuje proti obvinění zástupkyně Veřejného ochránce práv Mgr. Anny Šabatové z pochybení při péči o pacientku Věru Musilovou. Toto nepravdivé hodnocení se dotýká cti Psychiatrické léčebny Bohnice a těžce znevažuje obětavou práci lékařů a ošetřujícího personálu léčebny.

Mgr. Anna Šabatová předala zprávu, kterou ústně označila za „průběžnou“ aktivistovi antipsychiatrické organizace „Občanská komise za lidská práva“, přičemž si musela být vědoma, že její vyjádření bude zneužito k útokům na PL Bohnice při zneužití autority jejího úřadu ke lživým útokům parazitních organizací a pokleslých žurnalistů. Tímto snad neuváženým krokem nechala uniknout informace chráněné povinnou mlčenlivostí do veřejnosti a to zřejmě v rozporu s §§ 5 a 21a Zákona o veřejném ochránci práv (349/1999 Sb.)

Takto způsobeným škodám by se dalo předejít, pokud by si opatřila potřebné informace k hodnocení stavu, tedy pokud by rozpoznala jaké informace k hodnocení jí chybějí. Kdo nerozumí, má se ptát, ne protestovat.

Mgr. Anna Šabatová postupovala zřejmě v rozporu s § 5, odst. 1 Zákona o veřejném ochránci práv, který stanoví, že „ochránce vykonává svou funkci nezávisle a nestranně“. Posouzení případu však nestranné není, protože vychází jednostranně z tvrzení stěžovatelky jako z fakt, která dostatečně neověřuje zkoumáním skutečného stavu. Nezávislostí jistě není míněna nezávislost na realitě. Proto není možné požadovat od zdravotnických pracovníků velký objem zbytečné práce nad rámec jejich povinností. Je urážlivé vyčítat těžkou práci přetíženým zdravotníkům, že si práci „usnadňují“. Lidskou důstojnost našich pacientů respektujeme, je snížena duševní poruchou, ne aktivitou nebo nedbalostí pracovníků naší léčebny.

Podporujeme dosavadní postup ředitele PL Bohnice MUDr. Ivana Davida, CSc.

4.9.2006

Prim. MUDr. Tibor Mikláš

Prim. MUDr. Michal Maršálek, CSc.

Prim. MUDr. Milena Lochmannová

Prim. MUDr. Michaela Štochlová

Prim. MUDr. Zuzana Barboríková

Prim. MUDr. Jan Hajíček

Prim. MUDr. Zdeňka Vyhnánková

Prim. MUDr. Jiří Švarc

Prim. MUDr. Eva Michlová

Prim. MUDr. Richard Krombholz

Prim. MUDr. Vladislav Koubek

## **Předběžné vyjádření ke zprávě zástupkyně „veřejného ochránce práv“**

ČTK 30.8. 2006 22.10

Dne 29. 8. 2006 jsem obdržel „Zprávu o šetření ve věci paní Jaroslavy Musilové“, která byla přislíbena do konce června.

Ve zprávě autorka sice konstatuje, že „není oprávněna přezkoumávat, zda zdravotničtí pracovníci postupovali při léčbě její dcery v souladu s dostupnými poznatky lékařské vědy (lege artis)“, ale přesto se k nim vyjadřuje a hodnotí další skutečnosti, které bez znalosti medicínských otázek nemůže pochopit a proto se k nim nemůže kvalifikovaně vyjádřit.

Pokud by mi zprávu zaslala k vyjádření bez jejího zpřístupnění antipsychiatrickým aktivistům, své zásadní výhrady bych jí sdělil bez zveřejnění a její mylná hodnocení jsme si mohli vysvětlit. Paní Šabatová si však musela být vědoma, že když zašle svoje hodnocení aktivistovi velmi pochybné organizace „Občanská komise za lidská práva“, panu Svatbovi, že tím zveřejňuje údaje, které jsou předmětem lékařského tajemství. Dochází tak k nepřijatelné informační asymetrii. Aktivisté lžou, zdravotníci jsou povinni mlčet.

Pan Svatba, redaktorka Bártová (Aktuálně.cz) a Mgr. Rybová opět začali šířit lživá tvrzení o tomto případě. Je evidentní, že redaktorka Bártová má zprávu k dispozici.

Zpráva na mnoha místech chybně interpretuje fakta a na mnoha místech nebere v úvahu důležité skutečnosti. Vychází z chybných premis, proto vede nutně k chybným závěrům. Ve své odpovědi se budu chybami ve zprávě podrobně zabývat.

Jsem znechucen znevažováním obětavé kvalifikované práce pracovníků PL Bohnice lidmi bez odborné kvalifikace a s pokleslou morální úrovní.

Jako poslanec PČR jsem podporoval vznik Úřadu veřejného ochránce práv. Nepředpokládal jsem, že umožní zveřejnění neúplné a zkreslené informace bez odborného zhodnocení rozhodujících fakt a bez vypořádání námitek posuzované instituce. Budu iniciovat takovou novelu zákona, aby se podobná praxe nemohla opakovat.

Učiním maximum pro to, aby se veřejnost v tomto případě dozvěděla pravdu.

MUDr. Ivan David, CSc.